

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ АВТОМОБІЛЬНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ В УКРАЇНІ

С.Ф. Посонський, канд. техн. наук, доц.,

О.П. Бабак, канд. техн. наук, доц.,

Хмельницький національний університет, м. Хмельницький, Україна

Сучасний стан розвитку світового господарства характеризується подальшим розвитком інтеграційних процесів та глобалізацією, які сприяють розвитку економічних відносин між державами. Важливу роль в цьому процесі виконує транспорт, зокрема, автомобільний, який є найбільш мобільним, доповнює інші види транспорту і є незамінним засобом розвитку економіки на місцевому і міжнародному рівні.

Автомобільний транспорт здатний найефективніше забезпечити задоволення потреби зовнішньоторговельних організацій в перевезеннях товарів і вантажів, на сьогоднішній день займає одне з провідних позицій по організації діяльності, пов'язаної з перевезеннями, а також є одним з найнадійніших і оперативних способів доставки вантажів різного значення. В контексті глобалізації економіки автотранспорт є єдиним засобом надання високоякісних транспортних послуг "від дверей до дверей" [1].

Україна у сфері надання транспортних послуг має значний потенціал, зумовлений розгалуженою системою автомобільних шляхів, великою територією і вигідним географічним розташуванням на перетині багатьох торговельних потоків. Саме тому автомобільний транспорт України здійснює значну частину перевезень на внутрішньому ринку та у міжнародному сполученні.

Значення міжнародних автомобільних перевезень вантажів на сучасному етапі очевидне. Якщо розглядати перевезення, здійснювані автомобільним транспортом, то в першу чергу варто відзначити суттєву перевагу перед іншими видами транспорту — можливість адаптувати рейс під конкретні потреби замовника, що робить послугу зручною і доступною. Міжнародне транспортування є важливим для міжнародної торгівлі, тому що визначає, коли і в якому стані товар надійде до споживача.

Міжнародні автомобільні перевезення вантажів і пасажирів мають цілий ряд переваг (маневреність, швидкість доставки, менш жорсткі вимоги до упаковки), завдяки чому спостерігається стійка тенденція їх зростання. Вони здійснюються автотранспортними засобами на основі міжнародного договору. Це особливий вид договору, при якому автоперевезення здійснюються автотранспортними підприємствами, які вибирають і визначають сторони. Важливою особливістю автоперевезень в міжнародному сполученні є те, що на них поширюється міжнародно-правове регулювання в частині організації дорожнього руху [2-3].

Однак, організація міжнародних автомобільних транспортних перевезень - одне з найскладніших питань як для окремого підприємства, так і для України в цілому. Перевізники завжди прагнуть максимально обмежити свою відповідальність, а вантажовідправники мають договірні зобов'язання перед своїми покупцями і теж прагнуть зменшити ризик втрати та псування перевезених товарів. Крім того, організація автомобільних перевезень міжнародного значення вимагає більш серйозної та відповідальної підготовки, ніж організація внутрішніх перевезень [4].

Основними причинами, що стримують розвиток міжнародних автомобільних перевезень у сфері зовнішньоекономічної діяльності України, є:

невпорядкованість системи державного регулювання, особливо правового, щодо контролю на кордоні та справляння зборів;

висока вартість послуг, що надаються митними брокерами, контрольними службами й

транспортними терміналами;

численні бюрократичні перепони при оформленні міжнародних перевезень;

низька швидкість доставки пасажирів і вантажів;

несприятлива криміногенна обстановка;

брак комплексного, зокрема інформаційного обслуговування на шляху здійснення міжнародних перевезень;

недостатність, а на окремих напрямках і відсутність комплексу нормативно-правових актів, що регулюють міжнародні перевезення та їх обслуговування [5].

Також існує гостра необхідність у розробленні нормативних документів, що дозволили би спростити процедури планування та організації автомобільних перевезень на території України.

До головних проблем організації міжнародних автомобільних перевезень можна віднести [6]:

недосконале митне законодавство України;

аварійність;

високі витрати;

незадовільний стан дорожнього комплексу;

технічний стан автомобілів;

низька кваліфікація та відповідальність водіїв;

некомпетентність експедиторських груп;

несвоєчасні розрахунки з перевізниками;

не пунктуальність працівників при завантаженні продукції;

надання повного пакету документів згідно стандартів;

великі черги на кордоні.

Окремо слід виділити вплив на перевезення вантажів автотранспортом значне подорожчання паливно-мастильних матеріалів, значне зростання вартості інших матеріальних ресурсів, які впливають на формування собівартості перевезень.

Проблеми міжнародного транспорту вирішуються в різних міжнародних транспортних організаціях. Найбільше значення для розвитку міжнародних автоперевезень має робота Комітету з внутрішнього транспорту Європейської економічної комісії Організації Об'єднаних Націй, Європейської Конференції міністрів транспорту, Міжнародного Союзу автомобільного транспорту, Міжнародної Федерації експедиторських асоціацій, Координаційної транспортної Наради Міністрів транспорту країн-учасниць СНД.

Існує також і низка технічних бар'єрів на шляху реалізації транспортних послуг українськими підприємствами на європейських ринках.

Найвагомішим бар'єром на сьогодні є дефіцит дозвільних документів (універсальних та транзитних), що найбільш актуальним є у взаємовідносинах з Польщею, Австрією, Румунією, Угорщиною. Зважаючи на ситуацію гострої нестачі дозвільних документів, перевізники визначають шляхи мінімізації збитків, пов'язаних з простим транспортних засобів та неможливістю доставки товарів та сировини.

На шляху до євроінтеграції галузі вантажоперевезень України також стоїть недостатній рівень її інноваційності та цифровізації. Суттєвою проблемою для вітчизняних автоперевізників є вимога з боку країн ЄС до обов'язкового встановлення на вперше зареєстровані транспортні засоби цифрових тахографів покоління Smart, що мають перелік нових функцій, таких як визначення місцезнаходження водія, передача даних дистанційно тощо. В умовах українських реалій, тахографи нового покоління є додатковими фінансовими витратами для підприємців, а також при купівлі нової техніки перевізникам необхідно потурбуватися про збереження на ній тахографів старіших моделей.

Шляхами вирішення проблем та покращення системи організації міжнародних автомобільних перевезень є [7]:

- 1) вдосконалення системи управління та контролю міжнародними перевезеннями;
- 2) застосування жорсткої системи ліцензування;

- 3) забезпечення якісних умов виходу на ринок;
- 4) створення єдиної комплексної системи управління дорожньо-транспортною безпекою;
- 5) державне фінансування;
- 6) залучення коштів страхових організацій;
- 7) наявність кваліфікованих кадрів;
- 8) застосування раціональних методів перевезення.

Міжурядові організації, а також окремі держави спільно повинні уніфікувати норми, що регулюють відносини в сфері міжнародних перевезень автомобільним транспортом. І тому для більш глибокої концентрації міжнародних норм, що регулюють відносини в сфері міжнародних перевезень автомобільним транспортом, необхідно прискорювати процес створення універсальних міжнародних норм.

Україна, плануючи увійти в загальноєвропейську транспортну мережу, повинна прийняти принципи Європейської загальної транспортної політики, адаптувавши їх до українських умов. Головна мета цієї політики - утворення єдиного ринку транспортних послуг, підвищення ефективності функціонування транспортних підприємств і об'єктів транспортної інфраструктури, збільшення безпеки перевезень, надійності і комфортності подорожей пасажирів і перевезень вантажів.

Список літератури

1. Арсенов В.И. Транспорт в международных экономических отношениях / В.И. Арсенов. – К., 2009. – 312 с.
2. Карабанович И.И. Международные автомобильные перевозки / И.И. Карабанович. – Минск: Амаффея, 2011. – 369 с.
3. Діковська І. Види міжнародних перевезень: нормативний і доктринальний підходи / І. Діковська // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Сер. Юридичні науки. – 2011. – Вип. 88. – С. 54-57.
4. Ильченко С.В. Украина в мировой транспортной системе: перспективы функционирования и развития: монография / С.В. Ильченко; Нац. акад. наук Украины, Ин-т проблем рынка и экон.-экол. исслед. – К.: ИПРЭИ НАН Украины, 2012. – 455 с.
5. Сніжко Л.Л. Визначення та оцінка чинників, що впливають на рівень конкурентоспроможності українських підприємств в сфері міжнародних автомобільних перевезень [Текст] / Л.Л. Сніжко, П.В. Главацький // Управління проектами, системний аналіз і логістика: наук. журн. НТУ. – 2011. – № 8. – С.354–359.
6. Ткаченко А.М. Міжнародні автоперевезення: економічні та управлінські аспекти. – Л.: Львівський банківський коледж НБУ., 2015. – 203 с.
7. Мельник О.Г. Перспективи покращення логістичного обслуговування у міжнародних пунктах пропуску для автомобільного сполучення [Текст] / О.Г. Мельник, А.В. Тодошук, О.В. Муқан // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія "Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку". – 2012. – № 748. – С. 182–189.